DESPRE CLASIFICAREA NUMELOR DE LOCURI

DE

ION TOMA

I. Una din problemele fundamentale ale oricărei discipline științifice constă în divizarea și clasificarea noțiunilor cu care operează. Aceasta constituie, de fapt, o etapă obligatorie în orice cercetare științifică și, în același timp, o operație logică ce însoțește procesul descoperirii adevărului pe tot parcursul desfășurării sale. Pe de altă parte, sistematizează materialul care reprezintă cîmpul de investigație al științei respective, punînd în evidență structurile și tendințele acestuia[1].

Se poate spune chiar că, alături de claritatea obiectului de cercetare, de rigoarea metodelor folosite, de precizia noțiunilor și a terminologiei, calitatea și complexitatea taxinomiei, a sistematicii unei științe reprezintă un reper sigur al stadiului de dezvoltare la care a ajuns știința respectivă.

Desigur că problema clasificării noțiunilor folosite se pune mai acut în cazul disciplinelor noi sau al celor care au cunoscut de curînd restructurări importante privind obiectul, teoria și metodele. Între acestea se numără și toponimia, care, chiar dacă are o oarecare tradiție, s-a constituit ca domeniu interdisciplinar de sine stătător destul de recent. Se face simțită, de aceea, necesitatea examinării sistemelor taxinomice ale acestei discipline, din perspectiva cerințelor logice ale unei clasificări corecte și a adecvării acesteia la realitatea cercetată.

Trebuie să spunem de la început că, deși în literatura noastră de specialitate au fost propuse pînă în prezent mai multe sisteme de clasificare a toponimiei, acestea fie sînt incomplete, fragmentare, fie nu mai satisfac exigențele științifice actuale. Pentru încercările mai vechi, faptul este explicabil prin aceea că, în momentul elaborării acestor clasificări, lipsea o teorie clară privind statutul numelor proprii, nu existau suficiente studii de amănunt preliminare unui asemenea demers științific și nu se colectaseră încă repertorii numeroase sau exhaustive de nume de locuri din teritorii mai extinse. Fără a intra în detalii, apreciem că, în ultimul timp, aceste handicapuri au fost înlăturate, prin eforturile și preocupările susținute ale colectivelor de onomastică antrenate în elaborarea *Dicționarului toponimic al României*, operă științifică de anvergură națională. Există deci premise suficiente pentru

[1] Ion V. Mesaroșiu, *Logica generală*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1971, p. 80.

BDD-A1408 © 1983-1984 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.123 (2026-11-20 03:00:12 UTC)

conceperea unor clasificări ale numelor de locuri mai conforme cu structura reală a masei toponimice și cu rigorile logice ale unei astfel de operații.

Bineînțeles că un asemenea demers trebuie să pornească de la o analiză, fie și sumară, a clasificărilor întreprinse pînă în prezent, pentru a prelua unele cîștiguri științifice reale și a evita eventuale erori, explicabile prin nivelul redus de dezvoltare a disciplinei noastre. Pe această bază și în urma examinării masei toponimice actuale din Oltenia (eșantionul investigat de noi cuprinde 118 144 de nume de locuri), ne propunem să desprindem cîteva principii generale ale divizării și clasificării în toponimie și să încercăm să elaborăm un posibil sistem de clasificare a toponimiei din provincia menționată. Credem că înainte de a aborda obiectivele propuse, sînt necesare unele precizări și explicații de natură teoretică și metodologică.

Am folosit, uneori cu valoare de echivalență, noțiunile de diviziune și clasificare, deși acestea sînt, din punctul de vedere al logicii, diferite, chiar opuse. Astfel, pe cînd clasificarea înseamnă „repartizarea unui ansamblu de obiecte într-un anumit număr de ansambluri parțiale coordonate și subordonate", diviziunea privește un proces invers „prin care se împarte sfera unei noțiuni (numite *gen*) în mai multe clase, care sînt sferele respective ale altor concepte (numite *specii*)" [2]. Dacă avem în vedere procesul concret al distribuirii unui ansamblu de obiecte în clase ordonate, cele două operații logice, opuse *in abstracto*, sînt folosite ca un tot inseparabil în practică : diviziunea urmărește ca, prin determinare, să ierarhizeze noțiuni cu sfere din ce în ce mai reduse, iar clasificarea, prin generalizare, construiește concepte cu sfere tot mai extinse[3]. Deducția și inducția se presupun reciproc în cursul investigației, chiar dacă de cele mai multe ori rezultatul este prezentat sub formă deductivă, pentru a putea fi mai ușor înțeles. În cazul de față, deși în titlu am folosit termenul încetățenit de clasificare, vom prezenta sistemul taxinomic concret sub formă de diviziune, fiindu-ne mai la îndemînă să-l comentăm.

II. Nu vom lua în discuție toate încercările de sistematică a toponimiei românești. Ne vom opri numai la cîteva sisteme mai cunoscute, mai reprezentative și, bineînțeles, cît mai cuprinzătoare. Deși au fost unele încercări mai vechi de orînduire, în clase, a numelor de locuri, prima clasificare a toponimelor care se impune prin amploarea și complexitatea sa, și, mai ales, prin aplicarea la un bogat inventar de nume de locuri, îi aparține indubitabil lui Iorgu Iordan. Ea este publicată, parțial, în 1952[4], fiind prezentată în forma completă și definitivă în lucrarea de referință pentru disciplina noastră — *Toponimia românească*[5].

În funcție de „modul cum au luat naștere toponimicele românești"[6] (această parte a lucrării este intitulată *Onomasiologie*), autorul stabilește 4 grupe de toponime : I. topografice, II. sociale, III. istorice, IV. psihologice.

---

[2] André Lalande, *Vocabulaire technique et critique de la philosophie*, Paris, Presses Universitaires de France, 1968, s.v. *classification, division*.

[3] Ion V. Mesaroșiu, *op. cit.*, p. 76.

[4] Iorgu Iordan, *Nume de locuri românești în Republica Populară Română*, I, București, Editura Academiei Republicii Populare Române, 1952.

[5] Idem, *Toponimia românească*, București, Editura Academiei Republicii Populare Române, 1963.

[6] *Ibidem*, p. 17.

BDD-A1408 © 1983-1984 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.123 (2026-11-20 03:00:12 UTC)

Ordonarea materialului pe criteriul raportului originar, datorită faptului că ține seama de factori diverși (fizici și sociali), care nu introduc disocieri tranșante între toponime, nu se poate face cu aceeași stricteţe și rigoare cu care se realizează în cadrul unor sisteme precis structurate. Ea se apropie mai mult de „strategia tipologiilor" [7], categoriile fiind delimitate prin „spații de atribute" stabilite pe criterii mai mult sau mai puțin subiective. De aceea, în funcție de ponderea acordată unuia sau altuia dintre factori, pentru același corpus de toponime pot exista mai multe variante de clasificare.

Din perspectiva celor enunțate mai sus, varianta propusă de Iorgu Iordan corespunde în cea mai mare parte unor criterii impuse de materialul toponimic examinat, compus mai ales din macrotoponime, și de nivelul de atunci al teoriei generale a numelor de locuri. De aceea, clasificarea menționată conține unele ambiguități și dezechilibre.

Astfel, este greu de făcut o distincție clară între ultimele trei categorii, mai ales între toponimele care „au ca punct de plecare diverse fapte din viața socială a poporului nostru" (sociale) și cele care „păstrează amintiri despre evenimente și întîmplări din trecut" (istorice). Un singur exemplu. O subcategorie a toponimelor sociale se referă la „existența unor foste așezări omenești", iar o subcategorie a toponimelor istorice conține nume care „păstrează amintirea unor evenimente și obiecte istorice". Evident că foarte multe toponime asemănătoare pot fi introduse la fel de îndreptățit în oricare din cele două categorii. Chiar autorul încadrează, de exemplu, numele *Grădiștea*[8] în categoria toponimelor istorice, iar numele *Săliștea* și *Tîrgoviștea*[9], foarte asemănătoare cu *Grădiștea*, în categoria toponimelor sociale. Or, o condiție necesară pentru o clasificare corectă este ca un element să poată fi repartizat într-o clasă și numai într-una. Am spus dezechilibre, pentru că, pe lîngă categoria extrem de numeroasă a topograficelor se constituie, la același rang de clasificare, o categorie de psihologice, formată numai din cîteva exemple, dintre care unele discutabile (*Bărboși*, *Bălțatul*, *Groși*, *Adunați*, *Afîrnați*[10]).

Toponimele numite topografice sînt subdivizate în 4 subclase, cele sociale în 13 subclase, iar cele istorice în 6 subclase. În afară de faptul că nici aici subclasele nu sînt precis conturate și diferențiate (de exemplu: o subcategorie a toponimelor sociale se referă la „poziția socială a oamenilor", iar alta la „categorii de locuitori avînd o situație specială în organizația statului"), se întîlnește și o altă deficiență logică. Fundamentul (criteriul de clasificare) nu este același pentru toate clasele stabilite la același nivel. Astfel, deși prima subclasă a toponimelor sociale se referă la cele provenite de la nume de persoane, mai apar alte 3 subclase, la același rang de diviziune, referitoare la antroponime cu formă de plural (care sînt numerotate, inexplicabil, cu două cifre: 2—3) și la antroponime „care își păstrează neschimbată forma", iar exemple de toponime formate de la antroponime se întîlnesc și în cadrul subclaselor care „amintesc diverse instituții sau măsuri de ordin

[7] *Dicționar de filozofie*, București, Editura Politică, 1978, s.v. *clasificare*.
[8] Iorgu Iordan, *op. cit.*, p. 307.
[9] *Ibidem*, p. 257—259.
[10] *Ibidem*, p. 315—325.

BDD-A1408 © 1983-1984 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.123 (2026-11-20 03:00:12 UTC)

social" (*Răscoleşti, Răzmireşti*)[11], care „arată ocupaţia locuitorilor" (*Băcăneşti, Blidireasa, Cojocărei*[12]), sau care „vorbesc despre credinţe, superstiţii şi obiceiuri" (*Chilieni, Cruceni, Mînăstireni*[13]).

Surprinde oarecum faptul că în lucrare nu apare şi o clasificare coerentă şi completă din punct de vedere lingvistic a numelor de locuri. A doua parte a lucrării lui Iorgu Iordan, intitulată *Lingvistica* nu poate fi considerată o clasificare a toponimelor după criterii lingvistice, întrucît se ocupă numai de elementele fonetice, morfologice, sintactice, lexicale „interesante", adică deviante faţă de situaţiile din limba comună ; or, într-o clasificare riguroasă este necesară descrierea şi gruparea pe categorii a întregului material dintr-un domeniu („fără rest", cum se spune adesea).

Cu toate lipsurile şi inadvertenţele pe care i le putem descoperi astăzi, după cîteva decenii şi după ce am beneficiat de cîştigurile semanticii structurale ori ale gramaticilor generative, ca şi de analize de profunzime ale unor tipuri sau mulţimi toponimice, clasificarea efectuată de Iorgu Iordan a servit ca model majorităţii cercetărilor de toponimie şi a prelucrat şi descris, ea însăşi, un material toponimic imens, lucrarea citată nefiind pînă în prezent depăşită, din punctul acesta de vedere.

Cu toate că perioada deceniilor 5, 6 a fost foarte puţin productivă în ceea ce priveşte studiile de toponimie, acum apare a doua clasificare importantă a toponimiei noastre. Ea aparţine cunoscutului geograf Ion Conea[14], care a fost, în acelaşi timp, un asiduu şi avizat cercetător al numelor de locuri.

Prima diviziune pe care o operează I. Conea separă „toponimia propriu-zisă sau majoră" de „toponimia minoră". Distincţia aceasta, însuşită de numeroşi specialişti mai vechi sau mai noi, priveşte mărimea şi importanţa obiectelor denumite. Considerăm că, deşi macrotoponimia şi microtoponimia sînt noţiuni cu care trebuie operat în cercetarea toponimică, acestea nu sînt atît de tranşant separate, în ceea ce priveşte structura şi evoluţia, încît să fie puse în fruntea unei clasificări de ansamblu a toponimiei. Ele sînt dihotomii ce pot fi avute în vedere în studierea oricărui fenomen toponimic, indiferent la ce rang al clasificării numelor de locuri se situează acesta. Nu trebuie, însă, incluse la nivelul cel mai general al sistematicii, întrucît nu privesc un aspect esenţial, intrinsec, al statutului numelui de loc. În aceeaşi situaţie se află şi alte distincţii utile, ca toponime oficiale — toponime populare, toponime propriu-zise — apelative în funcţie toponimică ş.a. Oricum, rolul grupării în toponime majore şi toponime minore este mult exagerat de către I. Conea, care încearcă să stabilească, pentru fiecare din aceste categorii, şi subcategorii deosebite.

În continuare, autorul divide fiecare din cele două categorii în *toponime simple* şi *toponime compuse*, în funcţie de numărul de cuvinte din care este formată unitatea toponimică. Evident, clasificarea este lacunară, pentru că lipseşte subcategoria toponimelor derivate, care nu apare nici într-o eventuală diviziune ulterioară a toponimelor simple, formate dintr-un singur cuvînt.

[11] *Ibidem*, p. 198.
[12] *Ibidem*, p. 223—225.
[13] *Ibidem*, p. 233—236.
[14] Ion Conea, *Toponimia. Aspectele ei în geografie*, în *Monografia geografică a Republicii Populare Române. I. Geografie fizică*, Bucureşti, Editura Academiei Republicii Populare Române, 1960, p. 63—92.

BDD-A1408 © 1983-1984 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.123 (2026-11-20 03:00:12 UTC)

Considerăm că este strict necesară delimitarea unei astfel de subcategorii, întrucît ea reiese dintr-o analiză riguroasă a modului de formare a toponimelor. Într-adevăr, toponimele simple sînt detașate prin aceea că au un alt „înțeles" decît apelativele sau antroponimele omonime din care, de altfel, provin ; toponimele compuse de asemenea, întrucît grupul respectiv de cuvinte exprimă, ca nume de loc, altceva decît sintagma omonimă din limba comună. În mod similar se întîmplă lucrurile și cu toponimele derivate, care desemnează alt topic decît cel desemnat de toponimul bază. Un singur exemplu e suficient să ne convingă : *Olteț* și *Oltișor* sînt numele unor ape clar deosebite de cea denumită *Olt*.

Continuînd clasificarea, sînt stabilite 3 categorii : *oronime* (numele formelor de relief), *hidronime* (nume de ape), *oiconime* (nume de așezări omenești). Evident, clasificarea suferă de[1] neajunsul logic că nu împarte fără rest întreg materialul toponimic, numele de păduri sau de căi de comunicație rămînînd în afara ei. De altfel, chiar I. Conea revine ulterior și adaugă la categoriile anterioare *hyleonimele* (numele de grupuri de arbori)[15].

La nivelul inferior clasificarea nu este completă, ci se dau numai cîteva mostre. Astfel, *oronimele propriu-zise* (numele de munți) sînt divizate în următoarele subcategorii : a) oronime cu originea în antroponimie ; b) ~ ~ care au fost date în legătură cu anumite aspecte sau formă de viață socială legată de munții respectivi ; c) ~ geografice propriu-zise (acestea fiind și ele subîmpărțite după cum denumesc *forma, dimensiunile, culoarea, acoperirea vegetală, elemente de faună, perioade de pășunat, diverse*). *Hidronimele* sînt divizate în *microhidronime* și *macrohidronime*, sau în *potamonime* (nume de ape curgătoare) și *limnonime* (nume de lacuri). *Oiconimele* sînt : a) cu originea în antroponimie ; b) provenite din apelative care înseamnă „despădurire" ; c) date după natura locului *în* sau *pe care* au luat naștere respectivele așezări ; d) derivate din alte oiconime ; e) derivate din numele provinciilor ; f) care arată o ocupație ; g) care amintesc diverse stări (istorice) economico-sociale.

Dacă analizăm această clasificare, surprinde în primul rînd constituirea de subcategorii diferite pentru cele trei mari categorii : oronime, hidronime și oiconime. Evident puteau fi găsite subcategorii valabile pentru toate acestea, ceea ce ar fi dat rigoare și coerență clasificării și ar fi corespuns, de fapt, realității toponimice. Într-adevăr pentru oricare din subcategoriile stabilite pot fi date exemple, care să se încadreze în oricare din cele 3 mari categorii. Deosebirea (și acest lucru e într-adevăr fundamental) constă în proporția în care e reprezentată fiecare dintre subcategorii în cadrul categoriilor. Ceea ce a făcut I. Conea este selectarea subcategoriilor formative caracteristice, specifice fiecărei categorii. Într-o clasificare riguroasă, trebuie, însă, epuizat tot materialul de referință, nu întrebuințat selectiv.

Clasificarea este, și la acest rang, lacunară și lipsită de echilibru. Lacunară — pentru că lipsesc la fiecare nivel clase comparabile cu celelalte (exemple : la oronime lipsesc cele formate de la alte oronime, cele care denumesc aspecte privind proprietatea, cultura agricolă, drumurile ; la hidronime nici nu se detaliază la acest nivel, la oiconime lipsesc total „geograficele propriu-zise", ca să folosim terminologia autorului), lipsită de echilibru — pentru

[15] Vezi Gheorghe Dragu, *Toponimie geografică*, curs litografiat, București, 1973, p. 151

BDD-A1408 © 1983-1984 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.123 (2026-11-20 03:00:12 UTC)

că situează la același rang de clasificare noțiuni cu nivel diferit de generalitate (de exemplu, la oiconime, toponimele provenite din antroponime sînt echivalate cu clase subordonate ale toponimelor provenite din apelative).

Toponimele sînt clasificate, în aceeași lucrare, și din punctul de vedere al limbii în care s-au format, în: *preindo-europene, indo-europene* (*tracice, scitice, latine, germane, slave, bizantine*), *turcice* (*cumane, pecenege, turcești, osmanlîi*), *maghiare, germanice* (*săsești* și *șvăbești*) și *românești*. Cele românești sînt grupate, după „fondul lexical" din care au provenit apelativele sau antroponimele care stau la baza numelor de loc, în mai multe grupe.

Această clasificare este exterioară sistemului, care nu funcționează decît în cadrul aceleiași limbi. Elementele de alte origini, deși sînt folosite în limba română pentru individualizarea topicelor, au, în structura toponimică, un regim marginal, aparținînd, de fapt, sistemului limbii respective. De aceea, gruparea pe origini este interesantă și utilă în cercetare, dar nu credem că trebuie introdusă ca etapă în paradigma clasificării. De altfel, autorul stabilește numeroase clase pentru care ar fi greu de dat exemple sigure în prezent (*preindo-europene, tracice, latine, scitice, bizantine*) sau care cuprind un număr extrem de mic de toponime.

Distribuirea toponimelor românești în clase, în funcție de limba din care provine apelativul sau antroponimul ce a dat naștere la toponim, este superfluă din punct de vedere științific, neavînd nici o relevanță. Nivelul respectiv este extratoponimic.

Trebuie să spunem că demersul întreprins de I. Conea pentru elaborarea unui sistem de clasificare a toponimiei românești a fost deosebit de valoros pentru epoca în care a fost realizat, ca de altfel tot ceea ce a făcut autorul său pentru toponimia românească. Multe din principiile și din elementele concrete ale clasificării sale rezistă exigențelor științifice actuale, după ce știința numelor de locuri a acumulat achiziții importante, cantitative și, mai ales, calitative.

Concepția toponimică a lui I. Conea a fost îmbrățișată de mulți cercetători, în special geografi, servind la elaborarea de studii diverse asupra unor repertorii concrete de nume de locuri. Unul dintre urmașii săi a adus completări și îmbunătățiri clasificării propuse de I. Conea[16].

Sistemul taxinomic propus de Gh. Dragu are 6 nivele:

A. După „colectivitatea de fenomene geografice" desemnate: *oiconime, morfonime, hidronime, morfohidronime, anemonime, hileonime, fitonime, zoonime, regionime, hodonime.*

B. După criteriul mărimii sau al importanței: *majore* și *minore.*

C. După forma toponimelor: *simple* și *compuse,*

D. După aspectul pe care-l preia toponimul ca relevant: care se referă la *natura* locului și care se referă la aspecte *social-economice.*

E. Divizează categoriile de la D (*relief, fenomene climatice, hidrografice, condiții de sol, vegetație, lumea animală*, respectiv *ocupații și deprinderi de producție ale locuitorilor, unelte și obiecte ale muncii, producția de bunuri..., căile de comunicații...*).

F. După proveniență: *din alte toponime, din antroponime..., din etnonime*, „care arată stări istorice, social-economice, culturale", *din regionime.*

[16] *Ibidem*, p. 149—174.

BDD-A1408 © 1983-1984 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.123 (2026-11-20 03:00:12 UTC)

După „modul în care s-au încetățenit" : *populare, oficiale, hagionime, numiri mitice, numiri create de oamenii de știință și impuse.* După „trăsăturile caracteristice ale așezării înseși" : *poziția și localizarea, vechimea, mărimea, fizionomia așezării, funcția predominantă.*

G. După fondul lexical : *tracice, dacice, latine, românești, slave, maghiare, germane, pecenege și cumane, turcești, grecești, alte origini.*

Sistemul elaborat de Gh. Dragu este mult mai amplu și mai detaliat decît cel propus de I. Conea, dar principiile pe care este organizat și deci și deficiențele sînt relativ aceleași. Vom evidenția numai cîteva. La nivelul **A**, grupele de *anemonime* (nume de vînturi) și *zoonime* sînt stabilite după un alt criteriu decît cel al categoriei locului denumit. La nivelul **B** lipsesc toponimele derivate. La nivelul **E** (grupările din cadrul toponimelor social-economice) sînt prezente în clasificare numai aspectele economice, nu și cele social-istorice. La nivelul **F**, apar, de fapt, 3 grupări diferite, bazate pe criterii diferite. La prima, pentru apelative nu apare decît o subgrupă, iar la a doua grupele 3—5 pot fi încadrate foarte bine la grupa 2 (toponime oficiale).

Situarea criteriului mărimii și importanței locului denumit după cel al categoriei sociogeografice corespunde mai bine realității toponimice, întrucît „baremurile" prin care sînt delimitate macrotoponimele de microtoponime sînt diferite de la o categorie sociogeografică la alta.

Autorul operează după I. Conea, începînd cu nivelul **D**, grupări specifice fiecărei categorii sociogeografice. Varianta prezentată de noi este cea subordonată oiconimelor.

Considerăm că ar fi mai profitabil, pentru orice fel de cercetare, găsirea unor grupări—factor comun, care să fie valabile pentru toate categoriile sociogeografice. Ar exista, astfel, posibilitatea unor comparații și, oricum, clasificarea ar avea un caracter mai riguros. Altminteri, se realizează mai mult o descriere a caracteristicilor fiecărei categorii în parte, fără a realiza generalizarea necesară oricărei clasificări.

Adăugăm că nu se iau în seamă, în sistematica propusă, unele criterii fundamentale : structura lexico-gramaticală a toponimelor, mai ales a celor compuse, și sufixele pe care le folosesc derivatele. Fără acestea, nu se poate clarifica etimologia celei mai mari părți a numelor de locuri și, implicit, nu se pot preciza foarte multe din aspectele cerute de celelalte criterii de clasificare.

Contribuția lui Gh. Dragu este totuși evidentă, sistemul propus de el marcînd un pas înainte față de cel al lui I. Conea, iar lucrarea sa cuprinde unele idei, importante după opinia noastră, chiar dacă ele au rămas la nivel de sugestii, nefiind concretizate, din cîte știm, în studierea unei mase toponimice date. „Categoriile stabilite și subdiviziunile lor nu sînt imuabile și nici toate cîte sînt posibile și necesare, pentru o cercetare cît mai completă" [17], afirmă îndreptățit Gh. Dragu. El propune, pentru prima oară la noi, ca, pe baza unui sistem „cît mai complet" și mai riguros de clasificare a toponimelor, să se adopte un cod de modelare a caracteristicilor acestora, în funcție de poziția ocupată în ierarhia stabilită, ceea ce ar permite prelucrarea materialului toponimic pe calculator.

[17] *Ibidem*, p. 170.

BDD-A1408 © 1983-1984 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.123 (2026-11-20 03:00:12 UTC)

Anii care au urmat după publicarea celor două sisteme importante de clasificare toponimică, pe care le-am prezentat, marchează orientarea studiilor de toponimie spre probleme de detaliu ori spre cercetarea unor corpusuri reduse de nume de locuri. Cînd a fost nevoie de descrierea și clasificarea toponimelor dintr-un teritoriu, de obicei restrîns, s-a apelat la unul din cele două modele menționate, în special la cel propus de Iorgu Iordan, care avea avantajul că era aplicat de autor la un bogat material concret.

De-abia în ultimul deceniu au început să apară considerații teoretice ori aplicații practice în legătură cu o altă manieră de descriere și clasificare a unei mase toponimice date. Această tendință trebuie pusă în legătură cu o orientare mai largă, de constituire a toponimiei ca domeniu interdisciplinar autonom, cu obiect și metode proprii, și de ilustrare a acestei concepții prin opere științifice de anvergură. Cea mai importantă este, fără îndoială, *Dicționarul toponimic al României*, operă de interes național, care a polarizat eforturile și interesele tuturor colectivelor de onomastică din țară, solicitînd elaborarea unor principii și metode complexe de culegere, prelucrare și studiere a toponimiei și oferind materiale bogate și riguros recoltate. Această lucrare capitală a creat atît necesitatea, cît și posibilitatea conceperii unor sisteme cît mai ample și mai corecte de clasificare a toponimelor. Demersurile pe această temă sînt numeroase, iar contribuțiile de natură teoretică sau practică se succed și se completează, putînd oferi, în sinteză, o manieră identică sau apropiată de divizare a toponimiei. Corelarea eforturilor specialiștilor a fost înlesnită de organizarea unor consfătuiri de onomastică periodice, în cadrul cărora s-a putut efectua un schimb de păreri și experiență direct și rapid. În mod firesc, diferențe de optică mai există între diverși specialiști. O clasificare coerentă a numelor de locuri nu a apărut încă, dar ea „plutește în aer", este implicată și risipită în zecile de sistematizări fragmentare publicate în diverse lucrări.

Așa cum era de așteptat, cele mai multe contribuții aparțin autorilor *Dicționarului toponimic al României*. Vom cita numai cîteva.

Gh. Bolocan se ocupă, într-o suită de articole, de „modele" toponimice mai generale sau mai puțin generale, în legătură cu care efectuează o analiză lingvistică amănunțită și oferă un bogat material exemplificator[18]. Într-un studiu recent[19], el propune o grupare a numelor de locuri ce poate servi ca punct de început pentru o clasificare completă a toponimiei pe criterii etimologice. Stabilește, astfel, 3 categorii : *toponime simple, toponime compuse, toponime analitice*. Acestea sînt subgrupate după cum provin din cuvinte comune, antroponime sau toponime (la compuse și derivate se ține seama de proveniența ambilor termeni). Toponimele simple mai sînt clasificate și în funcție de structură, în *primare* și *derivate*.

---

[18] Gh. Bolocan, *Modele derivative în toponimie*, în LR, XXIV, 1975, nr. 3, p. 187—196 ; idem, *Structura numelor de sate românești*, în LR, XXV, 1976, nr. 6, p. 593—608 ; idem, *Toponime compuse : substantiv + de + substantiv*, în LR, XXVII, 1978, nr. 1, p. 91—96 ; idem, *Nume de locuri compuse*, în SCL, XXVIII, 1977, nr. 6, p. 621—629.

[19] Gh. Bolocan, *Etimologia în Dicționarul toponimic al României (Oltenia)*, în SCL, XXXV, 1984, nr. 3, p. 184—197.

BDD-A1408 © 1983-1984 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.123 (2026-11-20 03:00:12 UTC)

Nu credem că se justifică distincția toponime compuse — toponime analitice. De altfel, autorul însuși recunoaște că „toponimele compuse sînt extrem de rare", fiind „calcuri după modele străine", sau aparținînd „unor limbi cu care limba română a venit în contact" [20]. Oricum, principiile clasificării puteau fi mai bine înțelese dacă aceasta continua și la alte trepte de generalizare (nivelul lexico-gramatical, gramatical, semantic).

Rodica Sufletel propune o clasificare mai coerentă, dar de asemenea parțială[21]. Toponimele sînt împărțite în : A. *simple* și B. *compuse*. Cele simple în : 1) *primare* și 2) *secundare*. Cele primare se distribuie în : a) *substantivale* și b) *adjectivale*, iar cele secundare în mai multe grupe în funcție de sufix (*-ar, -ata, -aia, -anu, -el, -ău* etc.). Toponimele compuse sînt repartizate în : 1) nume alcătuite din 2 termeni și 2) îmbinări de 3 sau mai multe cuvinte. Tipul 1 e divizat în : a) substantive precedate de prepoziții ; b) substantiv+adjectiv ; c) substantiv + substantiv. Ultimul subtip cuprinde 3 grupări subordonate : S+SG (cu 3 subclase, în funcție de proveniență : din apelative, din antroponime, din alte toponime), S+SN, S+SAc (cu prepoziție). Meritorii sînt și raportările statistice pe care le realizează între diversele tipuri în cadrul toponimiei din Munții Cernei.

Sugestii privind unele criterii și modalități de clasificare întîlnim și în lucrările lui Marius Sala[22], Dragoș Moldovanu[23] (care discută și multe aspecte teoretice în legătură cu acestea), Mircea Homorodean[24], Vasile Ioniță[25].

Ceea ce unește toate aceste contribuții moderne și duce la conturarea unei concepții noi privind structurarea toponimiei este în primul rînd accentul pus pe statutul de nume proprii al toponimelor. Se adaugă preferința pentru criteriile formale și atenția deosebită acordată rigorii și coerenței procesului de clasificare. Autorii citați s-au ocupat, însă, mai puțin de referenții numelor de locuri și de rolul lor în taxinomia toponimică.

III. Din cele prezentate pînă acum, se pot desprinde cîteva principii generale de care trebuie să se țină seama atunci cînd se elaborează sau se apreciază un sistem de clasificare toponimică :

1. Nu există clasificare „model", perfectă și imuabilă. Fiecare sistem taxinomic depinde de teoria care-l fundamentează și de scopul cercetării pentru care e conceput.

2. Clasificarea nu trebuie să se facă „in abstracto" sau să se bazeze pe „selecții" de nume de locuri, după diverse criterii. Ea trebuie să rezulte din analiza toponimică a unei mase complete de nume de locuri de pe un anumit teritoriu.

[20] *Ibidem*, p. 185.

[21] Rodica Sufletel, *Structura numelor de locuri din zona Munților Cernei*, în *Studii de onomastică*, I, Cluj-Napoca, 1976, p. 267—279.

[22] Marius Sala, *Sur quelques déterminatifs de la toponymie roumaine*, în *Proceedings of the eight International Congress of Onomastic Sciences*, Haga — Paris, 1966, p. 442—449.

[23] Dragoș Moldovanu, *Principii ale lexicografiei toponimice*, în „Anuar de lingvistică și istorie literară", Iași, XXVIII (1972), p. 73—100 ; idem, *Legile formative ale toponimelor românești cu radical antroponimic. I. Formații de plural*, în „Anuar de lingvistică și istorie literară", Iași, XXI (1970), p. 15—17.

[24] Mircea Homorodean, *Vechea vatră a Sarmizegetusei în lumina toponimiei*, Cluj-Napoca, „Dacia", 1980, p. 118—186.

[25] Vasile Ioniță, *Nume de locuri din Banat*, Timișoara, „Facla", 1982, p. 88—98.

BDD-A1408 © 1983-1984 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.123 (2026-11-20 03:00:12 UTC)

3. Sistematizarea nu precede și nu succede studiului materialului, ci se realizează în cadrul acestuia. În acest sens, se îmbină operația de generalizare, prin clasificare, cu cea de determinare, prin diviziune. De o mare importanță sînt tendințele statistice ale claselor stabilite.

4. Clasificarea (sau diviziunea) se realizează și se prezintă în etape succesive, dar trebuie să se țină seama că sistemul funcționează sincretic. De aceea, în cercetare trebuie să se aibă în vedere raportările pe care le presupune această funcționare.

5. Un anumit sistem de clasificare e valabil numai pentru elementele create în cadrul uneia și aceleiași limbi. Celelalte elemente se încadrează în sistemele de clasificare ale limbilor respective.

6. Toponimia nu se poate sistematiza într-o ierarhie unică și continuă. În funcție de aspectul examinat, sînt necesare două ierarhii distincte și discontinue : una, pe baza referentului, stabilește categorii sociogeografice, alta, pe baza numelui, constituie tipuri lingvistice. Clasificarea sociogeografică e mai puțin riguroasă, apropiindu-se de „strategia tipologiilor", cea lingvistică e mult mai coerentă și mai precisă, reflectînd ordinea sistemului limbii. Cele două ierarhii, deși distincte, trebuie corelate în cercetare, așa cum se constituie și funcționează în realitate.

7. Orice clasificare toponimică trebuie să se bazeze pe mentalitatea toponimică populară, chiar dacă aceasta realizează o sistematizare mai rudimentară.

Ea trebuie, în același timp, să respecte anumite criterii logice :

— să fie completă (să epuizeze materialul avut în vedere, să nu lase rest) ;

— fiecare element să fie distribuit numai într-o clasă, pentru a nu confunda asemănările și deosebirile dintre elemente ;

— la fiecare rang de clasificare, să se folosească unul și același criteriu, pentru a nu confunda rangurile și clasele ;

— diviziunea trebuie să fie continuă, să nu facă salturi peste etapele ierarhice.

IV. Pe baza concluziilor desprinse din analiza sistemelor de clasificare întreprinse pînă în prezent și a prelucrării, din acest punct de vedere, a materialului toponimic din Oltenia (cules pentru alcătuirea *Dicționarului toponimic al României. Oltenia*), vom încerca să elaborăm un nou sistem de clasificare. Evident, acesta nu este absolut inedit, întrucît preia unele elemente și criterii din sistemele discutate, mai ales din încercările mai noi de sistematizare a numelor de locuri. Putem spune că el rezultă, în mare parte, din experiența toponimică din ultimul deceniu a diverselor colective și a unor specialiști care s-au aplecat asupra problemei clasificării toponimiei. Noi am comparat diferitele soluții propuse, am cuplat diverse clasificări parțiale, le-am supus unor reguli unitare și le-am verificat pe un material concret foarte bogat, dîndu-i și o finalitate directă — descrierea structurii toponimice a unui teritoriu. El nu este nici ultimul, nici singurul posibil dintre sistemele de clasificare a toponimiei. Este, însă, mai actual, mai adecvat concepției toponimice a momentului și scopurilor cercetărilor avute în vedere a se desfășura pe baza lui. Precizăm, de asemenea, că el este valabil în primul rînd pentru toponimia actuală a Olteniei, referirea la alte perioade sau zone putînd introduce unele „corecții" dictate de specificul materialului.

BDD-A1408 © 1983-1984 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.123 (2026-11-20 03:00:12 UTC)

De la început trebuie să spunem că, operînd cu două criterii (sau fundamente, cum se numesc în logică) separate, vom avea și două sisteme separate, care nu se subordonează unul altuia sau, oricum, nu sînt incluse în aceeași ierarhie. Ele nu formează o structură continuă, ci reprezintă sisteme discontinue.

Primul criteriu este dat de felul referentului denumit, deci al topicului, fiind oarecum exterior toponimului propriu-zis. Cel de-al doilea este structura și forma lingvistică a numelui de loc, deci un criteriu intern sau direct. Întrucît referentul și numele acestuia, deși entități distincte, sînt realități strîns legate, formînd o unitate dialectică, și clasificările bazate pe aceste realități, deși vor avea ca rezultat sisteme separate, trebuie corelate în permanență. Acest lucru este necesar și din moment ce aceeași unitate toponimică, unică și indivizibilă, se încadrează, dintr-un punct de vedere, într-o ierarhie și, din alt punct de vedere, în altă ierarhie.

Aplicînd primul criteriu, vom obține o clasificare sociogeografică a toponimiei. Așa cum am menționat, întrucît se îmbină punctul de vedere geografic cu cel social, divizarea teritoriului în topice și clasarea acestora pe tipuri va avea un aspect hibrid, rudimentar, apropiind operația întreprinsă mai degrabă de „strategia tipologiilor" decît de clasificarea formală, riguroasă. Acest fapt este legat și de aceea că ne-am bazat nu pe diviziunea geografică științifică a teritoriului, ci pe mentalitatea geografică populară, care are în vedere alte ierarhii și priorități. Raportul om — teritoriu, care fundamentează diviziunea sociogeografică a suprafeței terestre, este, în ultimă instanță, un raport social. Or, după cum se știe, în domeniul faptelor sociale acționează, de regulă, strategia tipologiilor, care constă în delimitarea categoriilor între ele nu pe criterii precise, obiective, ci pe „spații de atribute" mai mult sau mai puțin subiective. La fixarea categoriilor sociogeografice a contribuit și analiza tendințelor statistice ale materialului toponimic în raport cu ansamblul geografic pe care îl deservește.

Prima diviziune pe care am operat-o se raportează la așezare. Au rezultat două categorii : topice din perimetrul localității și topice din afara acesteia. În cadrul primei categorii, întrucît este mult mai restrînsă și mai omogenă decît cea de a doua, am considerat că relevantă este o singură subîmpărțire : în topice care reprezintă suprafețe numite direct și topice care reprezintă puncte de reper, ce folosesc la localizarea unor suprafețe învecinate.

Aceeași subîmpărțire a fost efectuată și în cadrul topicelor din afara localității. Pentru subcategoria punctelor de reper nu s-a mai continuat divizarea, considerînd-o nesugestivă. Subcategoria suprafețelor a fost, la rîndul ei, distribuită în : forme de relief, ape, păduri, căi de comunicație. Nu toate aceste clase au fost divizate în continuare, pentru aceasta folosindu-se în primul rînd același criteriu al relevanței din punctul de vedere al toponimiei. Formele de relief au fost repartizate în : ridicături de teren, locuri plane și adînciturі de teren. Ridicăturile au fost divizate în : munți, dealuri, ridicături mici, iar adînciturile în : adînciturі mari, adînciturі mici.

Cîteva precizări sînt necesare. Se observă că localitățile, pădurile drumurile, punctele de reper în localități și în afara lor nu sînt separate riguros în teritoriu, ci se suprapun (o pădure sau o așezare acoperă, de fapt, o formă de relief). Am stabilit, totuși, categorii separate pentru aceste realități, întrucît aceste categorii fiinţează în mentalitatea geografică (mai pre-

BDD-A1408 © 1983-1984 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.123 (2026-11-20 03:00:12 UTC)

cis toponimică, în cazul nostru) populară. Faptul poate fi lesne verificat în cadrul unei anchete. La întrebarea privind felul locului denumit, informatorul va răspunde, în unele situații, nu *vale, deal, măgură, cîmpie* etc., ci *parte de sat, pădure, potecă, pom singuratic* etc., ceea ce înseamnă că acesta este, în conștiința vorbitorilor, aspectul caracteristic al locului respectiv, forma de relief avînd o importanță secundară. Așadar, un topic poate fi inclus într-o clasă privind un aspect geomorfic sau într-una referindu-se la aspecte sociogeografice. Așa cum am menționat deja, în acest caz, nu se folosește un fundament riguros, ci o extensiune aproximativă, apreciată rudimentar de vorbitorul local.

După cum s-a observat, ridicăturile de teren au fost subdivizate în 3 grupe, adînciturile în 2 tipuri, iar cîmpiile au fost păstrate ca o subclasă nedivizată Ca și în alte cazuri anterioare, am considerat că unei clasificări absolut riguroase, echilibrate formal, dar nerelevante din punct de vedere toponimic, îi este preferabilă o ordonare a materialului conformă cu realitatea toponimică și cu capacitatea acesteia de a oferi concluzii utile pentru diverse discipline interesate. Astfel, în cazul ridicăturilor de teren am constituit 3 grupe distincte, întrucît în mentalitatea populară ele sînt clar conturate ca atare, pe cînd la adînciturile de teren am format numai 2 grupe, deoarece în conștiința vorbitorilor nu există corespondente distincte pentru ridicăturile mari și mijlocii (respectiv munți și dealuri). La munte, nu e denumit golul dintre ridicături, ci numai partea de jos a acestuia, valea propriu-zisă, care, însă, are dimensiuni mult mai reduse, apropiate de cele ale unei văi din zona de dealuri.

Într-o etapă inițială a investigației, stabilisem și categorii de *locuri de cultură* și *acoperiri ierbicole*, dar, în urma unei confruntări mai atente cu materialul anchetat, aceste categorii nu s-au dovedit a avea o individualitate distinctă decît într-o mică parte a teritoriului. Cauza o constituie, probabil, caracterul de provizorat al celor două aspecte, comparabil, de exemplu, cu acoperirea arboricolă, mult mai rezistentă în timp.

Precizăm că, pentru toate categoriile, subcategoriile, clasele, subclasele și grupele am inclus la un loc atît toponimele care denumesc topicul respectiv (munte, deal, localitate etc.) în totalitatea sa, cît și părțile sale componente (vîrfuri sau pante de munte ori de deal, parte de sat etc.), pentru că nu întotdeauna vorbitorii ierarhizează clar aceste realități; de multe ori, în urma restrîngerilor sau extinderilor de sens, raporturile se schimbă sau se inversează. Mai mult decît atît, datorită tendinței cunoscute de *polarizare toponimică*[26], toponimele denumind un anumit topic, în integralitatea sa ori pe părți, se raportează, prin derivare ori compunere, unele la altele.

Desigur că, în fiecare caz în parte, secvența finală a unei ramuri a clasificării poate fi situată mai jos sau mai sus, în funcție de nivelul de detaliu la care s-a oprit diviziunea. Credem că, în funcție de obiectivele cercetării concrete asupra unui material toponimic, e chiar necesară o asemenea „reglare" a schemei de clasificare. De exemplu, am lăsat la o parte clasificarea în macrotoponime și microtoponime, considerînd-o neînsemnată la nivelul unei mase numeroase de toponime. Principiile, oricum, rămîn cele prezentate.

[26] Dragoș Moldovanu, *Principii ale lexicografiei toponimice*, p. 82—83.

BDD-A1408 © 1983-1984 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.123 (2026-11-20 03:00:12 UTC)

Clasificarea după cel de al doilea criteriu, cel lingvistic, este mult mai riguroasă, întrucît structurarea numelor de locuri urmează, în mare parte, sistemului limbii în general, al vocabularului în special, dar și cu suficiente elemente de gramatică.

Precizăm că nu ne vom ocupa în articolul de față de definirea categoriilor, subcategoriilor, claselor etc. sau de discutarea în detalii a conceptelor care rezultă din clasificarea toponimiei. Considerăm că enunțarea criteriului după care se face clasificarea și a tipurilor rezultate sînt suficiente pentru a clarifica, la nivelul de generalitate propus, despre ce e vorba. Analiza lingvistică de detaliu a materialului toponimic, în fapt „etimologizarea" acestuia va face obiectul unui alt studiu.

Prima diviziune a toponimiei privește structura unității toponimice. Am stabilit 3 categorii : *toponime simple, toponime derivate* și *toponime compuse.*

Toponimele simple pot fi clasificate, din punctul de vedere al proveniență, în toponime formate de la *antroponime*, de la *apelative*, de la alte *toponime.*

Pentru toponimele simple practic în momentul acesta al clasificării ar trebui să înceteze diviziunea, pentru că sîntem la limita toponimicului. Vom depăși, însă, în mod deliberat această limită, pentru că avem în vedere posibilitățile de a descoperi în ce măsură toponimia are anumite preferințe privind folosirea unor elemente din alte compartimente ale limbii. Astfel, am considerat că, pentru toponimele simple provenite din antroponime, e util să distribuim materialul în *toponime la singular* și *toponime la plural* ; pe cele cu formă de singular să le repartizăm în *masculine* și *feminine*, iar pe cele feminine, în funcție de sufix, în 7 clase (*-a, -easca, -oaia/-oaica, -eana, -eanca, -easa, -oanca*). Toponimele plurale, de asemenea, sînt grupate, după desinență, în 9 clase (*-ii, -oii, -eii, -enii, -anii, -arii, -așii, -eștii, -onii*).

Toponimele simple provenite de la apelative au fost clasificate în funcție de sensul apelativului, în 7 clase, după cum se referă la geomorfologie, faună, floră, cultură agricolă, căi de comunicație, construcții sau amenajări, aspecte social-istorice.

Toponimele derivate sînt împărțite, în funcție de sufixul folosit, în 10 clase (*-uș, -el, -eț, -ior, -işor, -uț, -uia, -uica, -ica, -ița*).

Toponimele compuse sînt repartizate în 3 clase, în funcție de categoria lexico-gramaticală a termenilor : Substantiv + Substantiv (S + S), Substantiv + Adjectiv (S + Adj.) ; Prepoziție + Substantiv (Prep. + S). Prima clasă este divizată, în funcție de cazul substantivului, în SN + SN, SN + SG, SN + Ac, iar fiecare dintre acestea e din nou împărțită, după sensul apelativului de pe poziția 1 și după statutul termenului de pe poziția secundă (*antroponim, apelativ, toponim*). Structura SN + SG se subdivide în funcție de poziția articolului și de numărul la care se găsește termenul al doilea.

Rezultă 112 clase „minimale", așa cum se poate vedea din schema care urmează :

I. *Toponime simple* :

— *substantivale* (1—24).:

— provenite din antroponime (1—17), la singular (1—8) masculine (1), feminine (2—8 : *-a, -easca, -oaia, -eana, -eanca, -easa, -oanea*), la plural (9—17 : *-ii, -oii, -eii, -enii, -onii, arii, -așii, -eștii, -anii*) ;

BDD-A1408 © 1983-1984 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.123 (2026-11-20 03:00:12 UTC)

— provenite din apelative (18—24 : geomorfologice, faună, floră, cultură agricolă, comunicații, construcții și amenajări, social-istorice) ;

— provenite din alte toponime (25) ;

— *adjectivale* (26—35 : mărimea, altitudinea, forma, culoarea, gustul, alte însușiri fizice, vechimea, aprecieri psihologice, acoperiri vegetale, proprietatea).

II. *Toponime derivate* (36—45 : *-aș, -el, -eț, -ica, -ior, -işor, -iţa, -uț, -uia, -uica*).

III. *Toponime compuse* :

— Substantiv + Substantiv (46—101);

— Nominativ + Nominativ (46—59) : 18, 19 : ... 24 + antroponim (46—52) ; 18, 19... 24 + toponim (53—59) ;

— Nominativ + Genitiv (60—94): 18, 19... 24 + antroponim singular articulat enclitic (60—66) ; 18, 19... 24 + antroponim singular articulat proclitic (67—73) ; 18, 19... 24 + antroponim plural (74—80) ; 18, 19... 24 + toponim (81—87) ; 18, 19... 24 + apelativ (88—94) ;

— Nominativ + Acuzativ (95—101 ; 18, 19... 24 + apelativ/antroponim/toponim) ;

— Substantiv + Adjectiv (102—111: apelativ/toponim + 26, 27 ...35) ;

— Prepoziție + Substantiv (112).

Desigur, dacă ierarhia s-ar fi oprit la alt nivel de generalitate, ar fi rezultat un număr diferit de clase, mai mare sau mai mic.

Menționăm că, la unele nivele, am făcut mai multe variante de clasificare, pe parcursul cercetării, alegînd-o pe cea care a fost confirmată de tendința statistică a materialului.

Varianta pe care o prezentăm a servit la descrierea structurală a toponimiei din Oltenia, avînd ca perspectivă imediată desprinderea unor criterii de „masă", a unor direcții care să orienteze cercetarea etimologică individuală a numelor de locuri. Ea poate servi, însă, în mod optim unui evantai foarte divers de cercetări toponimice.

DE LA CLASSIFICATION DES NOMS DE LIEUX

RÉSUMÉ

À partir de la perspective des règles taxinomiques générales et du spécifique de la toponymie comme domaine interdisciplinaire, l'article analyse les systèmes de classification des toponymes roumains réalisés jusqu'à présent et constate qu'ils sont ou bien incomplets ou bien qu'ils ne correspondent pas aux exigeances scientifiques actuelles.

Ayant comme matériel de référence les noms de lieux cueillis pour le *Dictionnaire toponymique de la Roumanie. L'Olténie* et comme finalité directe de la classification la description de la structure toponymique de la province concernée, l'auteur élabore un système taxinomique toponymique plus adéquat à la conception toponymique actuelle, en espérant que celui-ci pourrait avoir une efficacité scientifique plus large.

On accepte deux bases différentes de classification, qui déterminent l'établissement de deux paradigmes distincts mais étroitement corrélés. Le premier critère est la nature du référent dénommé, donc du topique, et de son application résulte la classification socio-géographique de la toponymie. Les topiques sont divisés en lieux du périmètre de la localité et en lieux relevant de l'aire extérieure à celle-ci. Chacun d'eux est divisé en *surfaces* et en *points isolés*. Pour les surfaces se trouvant en dehors de l'habitat humain la classification continue par formes de relief, eaux (coulantes et stagnantes), forêts, voies de communication. Les formes de relief sont sous-divisées en : *monticules, fosses* et *lieux plats*, qui comprennent à leur tour d'autres sous-classes : *monticules grands, moyens et petits ; grandes et petites fosses*. À la fin de la classifi-

BDD-A1408 © 1983-1984 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.123 (2026-11-20 03:00:12 UTC)

cation il résulte 13 groupes terminaux : *localités, montagnes, collin petites fosses, eaux coulantes, eaux stagnantes, forêts, voies de con isolés* (dans le village ou en dehors de celui-ci).

Le second critère est d'ordre linguistique et son application p logique des toponymes. On tient compte de la structure de l'unit *composée*), de sa provenance (*d'appellatifs, d'anthroponymes, d'autre* lexico-grammaticale (*nom, adjectif, nom + nom, nom + adjectif* suffixe (*-a, -easca, -oaia*, etc.; *-i, -oi, -ei*, etc.; *-aș, -el, -el*, etc.), de (*nominatif/génitif/accusatif, singulier/pluriel, féminin/masculin*).

Il en résulte 112 classes „minimales".

Nous mentionnons que les deux classifications sont différ nomique. La première est une stratégie des typologies, étant do délimitées entre elles aussi bien par des critères objectifs que par établis subjectivement par la mentalité géographique populaire. Le reux, et c'est pourquoi la hiérarchie en résultant est plus précise Le nombre des classes finales obtenues dans l'un ou l'autre des pa ou grossi si la division s'arrête plus haut ou plus basse que nous

BDD-A1408 © 1983-1984 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.123 (2026-11-20 03:00:12 UTC)